ლიტერატურული საქართველო

ჩემი ხატია სამშობლო,
სახატე — მიელი ქვეყანა

საქართველოს მწერალთა კავშირის ყოველკვირეული გაზეთი

პარასკევი, № 46 (2825) გამოცემის 61-ე წელი: 15 ნოემბერი, 1991 წ. ფასი 40 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვინც იცის! – თქვას!

მწერალთა კავშირი, — ახლა როგორიცაა, — ასეთი, რომ ადარ უნდა იყოს! — ვიცი! — მაგრამ როგორი უნდა იყოს, ან, საერთოდ, — კიდევ უნდა იყოს თუ არა! — არ ვიცი (ვინც იცის! — თქვას)! ამიტომ საკითხია, გამმართოს ფისკუსია.

(საკითხი იმდენად აქტუალურია, — სადისკუსიოდ, ნამდვილად, ღირს).

დისკუსიაში, დარწმუნებული ვარ, უეჭველად გამოიკვეთება მწერალთა კავშირის სტრუქტურის არაერთი ანლეგური — მოდელი!

ეს კი, მწერლობას საშუალებას მისცემს, წარმოდგენილ მოდელთაგან, მწერალთა მომავალ საერთო კრებაზე ხმათა უმრავლესობით, ირჩიოს მისთვის მოსაწონისი (ეკეთუ ინებებს, კრება უფლებამისილია, საერთოდ, გაიუქმოს მწერალთა კავშირი).

ერთი სიტყვით: მწერალთა კავშირის ყოფნა-არყოფნა თვით მწერლობის ხელთაა!

საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე

მუხრან მაჭავარიანი.
9 XI 91 წ.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბრძანებულება

ე. ე. ნინაძარაძის საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის მოადგილის მოვალეობის შესრულებელად დანიშვნის შესახებ

დანიშნოს ენვერ ეფრემის ძე ნიკურაძე საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის მოადგილის მოვალეობის შესრულებელად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი
ზვიად გამსახურდია.

თბილისი. 1991 წლის 9 ნოემბერი.

ქრონიკა

საქართველოს ბეჭდვითი სიტყვის დეპარტამენტში

საქართველოს რესპუბლიკის ბეჭდვითი სიტყვის დეპარტამენტის კოლეგიის გადწყვეტილებით გამომცემლობა „ნაკადულის“ დირექტორის თანამდებობაზე დანიშნულია პოეტი იორკა ბრიგოლის ძე ქემმერტელიძე.

საქართველოს მწერალთა კავშირის სამდივნოში

საქართველოს მწერალთა კავშირის სამდივნოს გადწყვეტილებით საქართველოს მწერალთა კავშირის ეურნალ „ციხარის“ მთავარი რედაქტორის თანამდებობაზე დამტკიცებულია მწერალი ო�eმერაზ იოსებების ძე დოიტაშვილი.

საქართველოს საბავშვო ფონდში

საქართველოს აკაკი წერეთლის სახელობის საბავშვო ფონდის გამგეობის პრეზიდიუმმა ეურნალ „ლაშარის“ მთავარი რედაქტორის თანამდებობაზე დამტკიცა მწერალი ლევან სოლომონის ძე ბრეშკაძე.

შაპარტლობა, რომელიც დღესაც გრძელდება

გულწრფელად ვუპერ მხარს ბატონებს შოთა თევდორაძის და ბეჟან პარფენელიძის მოთხოვნას: ახლდგებ საბჭოთა და პროფესიონალ აკადემიკოსებს, ეროვნული ჩარდგენილ იქნას საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრის წოდებაზე. დარწმუნებული ვარ, რომ ამასვე ფიქრობს ქართველი ინტელიგენციის უდიდესი ნაწილი, შუანაშვილი მეცნიერად და პედაგოგად უკლებლივ ყველა ყოფილი და ამჟამინდელი სტუდენტი.

უკანასკნელი ექვსი ათეული წლის საქართველოს ლიტერატურული და მხატვრული ცხოვრება წარმოუდგენელია გამოჩენილი ლიტერატურისმცოდნის, ფილოლოგის, მწერლის, კრიტიკოსის და ესეისტის, უკეთილშობილესი მიკალაკაძა და დახეულნი ინტელიგენტის აკაკი გაწერელიას გამოჩრეული, ელვარე ნიჭისა და უდიდესი ერუდიციის კარეშე.

უნდა გამოვცადეთ, რომ დღეს ცოტა თუ გვაცვს გაწერელის მაგვარი ფართო ერუდიციისა და ფიალაშინის ლიტერატურის მეცნენი, რომლებიც დოსტაგენენ ერთან კონკრეტული ლიტერატურული პრობლემის ან ლიტერატურული პროცესის ერთი რომელიმე პერიოდის კვლევაში, არამედ საფუძვლიანად იცნობენ ძველ ბერძნული ლიტერატურას, მის ყველა უმთავრეს მიმდინარეობას, ღრმად ერკვევიან ლიტერატურის მოძღვრებე დარგებში — ხელოვნებაში, ესთეტიკაში.

ეეშმარტეს ქართველნი. აკაკი გაწერელიას თავის მრავალრიცხოვან მეთოდებსა და მსჯელობენ გაუდევა არა მარტო ლიტერატურა და მეზობლობის ტრფიალი, არამედ პატრიოტიზმიც. მე, ჯერ კიდევ მეექვსე-მეშვიდე კლასის მოსწავლეს, ქართული ლასიკური მწერლების მიმართ ალტაცებასთან ერთად შობლიური მოწყნა მძაფრი სიყვარულიც ბაკრძნობინეს მისი რედაქციონ. ნიჭიანტუკეობით და კომეტარებით გამმეცეულმა ბრიგილ ორბელიანის წერილებმა, აკ. გაწერელიას ესეებმა და მოთხრობებმა, განსაკუთრებით კი ნოველამ „ოცკედილი ბარათაშვილისა“.

აკაკი გაწერელია ეკუთვნის იმ ქართველ მეცნიერთა რიცხვს, რომლებსაც პირველი რიგში და სრულიად დამსახურებულად ეკუთვნით აკადემიკოსის სპეციალ წოდება.

გურამ ბუნიავაშვილი,
ილია ჭავჭავაძის სახელობის საქართველოს წიგნის მოყვარულთა საზოგადოების გამგეობის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე.

მთარგმნელობით ცენტრში

ერთი კვირის წინ, 23 ოქტომბერს, საქართველოს მწერალთა კავშირთან არსებულ მთარგმნელობით ცენტრს ამერიკის შეერთებული შტატებიდან ეწვია პოეტ ქალი ჩარი ოფი კრეკი, რომელიც ჩრდილოეთ კაროლინას შტატის უნივერსიტეტში იყალისერი ლიტერატურის კურსსაც კითხულობს. ქალბატონი ჩარი კრეკი არის მეა ულუ ცნობილი ამერიკელი თეოლოგის ეალტერ კრეკისა, რომელიც ებერნია მრავალი მნიშვნელოვანი ნაშრომისა თეოლოგიაში.

მთარგმნელობით ცენტრში ქალბატონ კრეკის სტუმრობა ითვლება არის სინეტერესო, რომ მწერალთა კავშირის მიერ ჩრდილოეთ კაროლინას ახალგაზრდულ ლიტერატურულ ეურნალთან დამყარებული კავშირები კიდევ უფრო განმტკიცდება. წმინდა ენდრიუს სახელობის ეს ეურნალი უახლოეს ნომერს უთმობს ქართველ მწერლებს, რომელთა ნაწარმოებებს პეკარიდული თარგმანები ამ ზაფხულს მთარგმნელობით ცენტრში მომზადდა და გიგგზავნა კიდევ ადრესატს.

მთარგმნელობით ცენტრში ამჟამად სტუმრობს შეზღდნენ ცენტრის დირექტორი პოეტი და მთარგმნელი, საქართველოს პარლამენტის წევრი ბატონი ამირან კალანძე, მწერალთა კავშირის მდივანი, პოეტი ენვერ ნიკურაძე და მთარგმნელობითი ცენტრის დირექტორის მოადგილე; მთარგმნელი და პოეტი ბატონი ეიქტორ კახნიაშვილი. მათ ზეპრიალ სტუმრის გაეცნეს მხატვრული ცენტრის საქმიანობა. დისახა ლიტერატურულ ურთიერთობათა მეტად საინტერესო გეგმები.

საქართველოს მწერალთა კავშირთან არსებული მხატვრული ცენტრის საზღვარგარეთთან ურთიერთობის განყოფილება

ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ᲙᲕᲘᲠᲕᲐᲡᲝ ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲔᲑᲝ!

შეგახსენებთ, ჯერ კიდევ შეიძლება გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ გამოწერა.

წლიური ხელმოწერის ფასია 20 მან. და 76 კაპ.

ნახევარი წლის — 10 მან. და 40 კაპ.

ხელმოწერით ჩვენი მკითხველი 10 მანეთსა და 40 კაპიკს დაზოგავს — გაისად ჯიხურებში გაზეთი გაიყიდება არა 40, არამედ, 60 კაპიკად.

ამასთან, „ლიტერატურული საქართველოს“ ერთი წლით ხელისმოწერა უფლება ექნება, შეიძინოს ტალონი **კონსტანტინე გამსახურდიას** 20 ტომეულისათვის, რომლის პირველი ტომები მალე გამოვა.

ოცტომეულის მსურველებს შეუძლიათ მიმართონ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქციას (გუდიაშვილის მოედანი № 2, ლერმონტოვის ქუჩის დასაწყისში), ან შესაბამისი რაიონების წიგნის მოყვარულთა საზოგადოებას განყოფილებებსა და რესპუბლიკურ გამგეობას (რუსთაველის პრ. № 40/1).

ცნობებისათვის დარეკეთ: 98-36-68.

გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქციას

ეურნალ „რიწის“ რედაქცია მიელი გულით უპერს მხარს შოთა თევდორაძის წინადადებას ბრწყინვალე ქართველი მწერლის, ლიტერატურის მკვლევარის ბატონ აკაკი გაწერელიას მიმართ სპარტალინობის ალდგენის შესახებ, რამეთუ მიგვაჩნია, რომ ბატონი აკაკი გაწერელია დიდი ხნის წინათ უნდა ეყოფილიყო არჩეული აკადემიის წევრად.

გურამ ოდიშარია,
ბეჟი ბერაია.
ჟ. სოხუმი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვის აძლევდა მოსარჩობა გმირობას?

ბრალდებებმა წყება, რომელიც კომუნისტურ პარტიას აწყვეს მბრძანე, „უფროსეა. ერთ-ერთ ბრალდებად ხომ არ ჩაეთვლება მას ნიგბეთა-ოგნორიება და უნიფორმა დაწინაურებაზე!

ვფიქრობთ, ჩაეთვლება.

1926 წლის 1 მარტს კონსტანტინე გამსახურდია დაიაბერეს და სოლოგუის ანკეპელაგზე გადაასახლეს.

რისთვის გადაასახლეს თუ გასხლეთ?

ფილოსუ მასარაძეს დაუწერა პოლიტიკეა, ოსეთის საზღვრის მეზეთის კარაგნე ჩამოტანა და ეკლეს ტერიტორიის ოფსეთისთვის მაკუთვნება არასწორად მიიჩნია.

აი, რატომ გადაასახლეს.

გადაასახლებადან დაბრუნებულმა შეკვმა. რომანები, ნოველები და ეხეები, ესსეები, მწერალი ტაბს არ უკოცავ საკართველოს კომპარტიის ყველა ფიგურეტელებს.

1957 წლის ივნისია. საკართველოს მწერალთა კავშირს საერთო კრებაზე ვანიხილა საკართველოს კომპარტიის (ბ) X კონფერენციის შედეგები. ამ კონფერენციაზე ლ. ბერიამ განაცხადა: „ზედმეტი არ იქნება ხერხიზოლად ხაუფეკრნენ თავიანთი მოკმედებამ ავრეთვე გამბატრდა, ჯავახეთელი, მიწიშვილი და კიდევ ზოგიერთები".

მთავრობამ დაიპატიჟა ტაციან ტაბიე, ბიბეიდ ჯავახეშვილი...

პაოლო იავნელმა ირიბებული პოლიტიკისადმი პროტესტის ნიშნად თავი მოიკლა მწერალთა კავშირის ბაღში.

მთელი ქართველი ერი შეაძრწუნა ამ შემზარავმა ფაქტმა. მწერალმა კ. ლორთქიფანიძემ კი უფიანი სიტყვები აკადრა ტაციან თავისაქალაბდილ პაოლოს.

დაპატიჟრებები და დაბეერებები გრძელდება.

ამ დროს კ. ლორთქიფანიძე, წერს „მშვენიერ" ლექსს დ-ურეტელ ქართველთა გადასახლებ მანქანაზე და გამოაკვეყნებს კიდევ.

აი, ეს ლექსიც.

ხაბარგარ ავტომობილი
ახლაც გმირი ბარ. ტაციით
დატეხილ
არ შეგიცვლია ნაბიჯი გზიდან,
რეკოლუციის მოღალატენ
შენ დასხვრეტად გადაგიზიდავ
მე შენზე კარგი შესახედავი
ჯერ არ მყოლია, არც მეყოლება.

ეს ლექსი ფართო მკითხველთაგთან ხელმეხაწყდომი არ ყოფილა ბიზეზთა და მიზეზთა გამო, ამდენად ოგი გამომზეურდა ცნობილი პოლიტპატიმრის და მკვლევარის, ბატონ ალექსანდრე სიგუას წიგნში „ვინ მოკლა ილია ჭავჭავაძე".

ეს ლექსი დაიბეჭდა „ბერეთი მთავრობაზე ელპარაკობდით".

საკართველოს კომპარტიახა და მთავრობაზე ელპარაკობთ.

კომხტკენენე გამხახურდია წლებიან გამნაკლობაში შეეწროებული გახლდათ, კ. ლორთქიფანიძეს კი არ აკლდა კარგი ეურნალების რედაქტორობა, გამომცემლობების დირეკტორობა, წიგნების გამოცემა.

დადგა ნამოცდაათიანი წლები. საკართველოს კომპარტიის აპპაშინ რაიკომის პირველი მდივანი გურამ მეელაძე. ჯვეკნამ უნდა დაანახოს ბატონ გ. ზელაძის დიდი ტალანტი!

ამისათვის კი დიდი მწერალი საჭიროა. ახეთი „დიდი" მწერალი თურმე კონსტანტინე ლორთქიფანიძეა!

იწერება წიგნი „რა ბოსდი ამბაშაში?". არაფერიც არ ბოსდარა, მაგრამ მეკითხეს ოკეთ, თუ ხაით დარეგორ გამოსახს ეური ქოთანს. წერს და წერს. წერას ამანილი ლორთქიფანიძე. „დიდოს ტატის ბარეკენინა" და „დავით ალმაშენებლის" ავტორი კონსტანტინე კი ხახოსმიდიდეთ ნეკს ლოკიანში — მის ზეიდს ამაბრეკენენ. ბაკიმშორებთ ეზოკერნიან.

ლორთქიფანიძის ნაწერებს ვერ იტეკენ გაზეიდნი.

წერს და წერს ყველფერის უფლებამოცემული კაცი!

ამაშაში ხახწაული ბოსდიდან თურმე გურამ მეელაძეს.

„ეა, ხომ ხედავთ, ხალხნო, როგორაა აწეკინული ხაკადრო პოლატეკა ჩვენშია, ვეეეეზეეა ეს წიგნი!

არ ინკეკოთ, ჯერ კიდევ წინ არის ხახწაულები. გურამ ზელაძეს ხაბეკოთა კავშირის თავრობა გმირობას მიანიკეკს.

როგორ ფიქრობთ, გმირობა ახცდება „ხაბარგარ ავტომობილის" ავტორს?!

არა, არ ახცდება.

ეს, როგორც ხაკართველოს მწერალთა ოიგენდან „ხაკეკეთხოს" „ბოკეკეთხოს" გმირობას მიანკეკს თავრობა.

ერთხელ კიდევ გადავკვლიო თვალი ზეით მოკვანილი ლექსის ბოლო ორ სტროკონს:

მე შენზე კარგი შესახედავი
ჯერ არ მყოლია, არც მეყოლება.

აი, ბატონებო, დაბრეკენილი ქართველებით დატვირთული ავტომობილი ხაბარგენის მოიგვრელია ბატონ კ. ლორთქიფანიძისათვის, არც. პაოლო იავნელის დახახრჩეკენილი თავის კალთა იწვეკს მწერალნი უხაიმენი ახოციაციას.

მთავრობა შეუფახეკენელ არ დატოვებს კ. ლორთქიფანიძის „დვენკლ" — ოგი სოციალისტური შრომის გმირია!

ყველფერი ეს ხდება ამისათვის, რომ მეორე კონსტანტინე ატკანინ გული, ამ კონსტანტინეს, რომლის რომანები თარგმნილია რუსულ, ინგლისურ, ფრანგულ, ბიდერ ენებზე.

აი, როგორი „პარდაპარი და პირუთვნელია" ხაკართველო! გმირობენ ერთ არის, შრომეკრცხოვან ხაკართველეს გამოჩენილ ახეთი, რომელმაც თქვას, რა ხაკარი იყო ამ ფაკტების გამოშეეფიტებო.

ჩვენ მათ ალეკსანდრე ხოლეეენინის სიტყვებით ეკეკეთმი პასუხს: „ჩვენ მოგალეთნა ოყო ამერეკა მოვალენენი ახე, როგორც ახანი ხანამდეკალენი ბოხდა".

იკოლიტე გამსახურდია

გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს" რედაქტორს

„დანგრეულია მესამე რომი,
ხოლო მეოთხე აღარ იქნება!"

ვლადიმერ ლოლოვიოვი

მესამე რომი უფსკრულისკენ ღრიალით მდის.
მიდის და ცდილობს საშინელი, ცვალი დატოვოს,
მიუგდეს მონებს დიქტატორზე შეთხზული მითი,
რომ სამშობლოში ანარქიამ იდეკტატოროს.

შეწუხებულა თითქოს რუსი ქართველთა ბედით
და ძმურად გვირჩევს ერთად ყოფნას — ანუ დალუპვას.
მადლობა უფალს, ვინც აღმართა კავკასის ქედი.
საზღვარი ჩვენი ბუნებრივად ვინც გადალობა.

მძვინვარებს ომი, საშინელი მძვინვარებს ომი,
თუმცა, შუდლისთვის მოუცლიათ ცრუდემოკრატებს,
და ქართლის ჭირით მოზეიმე მესამე რომი
უცდის, ქართველნი საქართველოს როდის მოჰკლავენ.

არ უჩანს ბოლო მეკორეთა უაზრო კამათს,
ამდვრეულ ტვინში დაფათურებს ხელი სატანის
და ეს დღეები თვისტომთაგან ქცეული შხამად
არის ჩვენივე, დასაძლევი და ასატანი.

ბევრი მtill ნახავს პარტიული ხოხვით და ძრომით
აღზევებული და მორჩილი თვისი სტომაქის,
მაგრამ ენგრეკთ უბედურებს მესამე რომი,
მარიონეტულ აზროვნების ძველი ქომაგი.

ოცდამეერთე საუკუნის საზღვართან მდგომი
დუღს ბოროტების იმპერია მარად მშიერი,
განწირულია დასალუპად მესამე რომი,
ამოსაძირკვად — მისი მომხრე და ნაშიერი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მემატიანე ახალ ფურცელს წერდა...

საპრეზიდენტო არჩევნებზე საქართველოდან შეველინებოდნ დამკვირვებლები ჩენენთან დედაქალაქში შუადღისას "ბავერნიდან. ხალამის, პრეზიდენტობის კანდიდატის ჯობარ დუდაევის პრესკონფერენციას დავესწარით და შემდეგ მთავრობის სახლის წინ შეკრებილნ მომიტინგეს ხალხს შევეკონენ.

დღანდლა... ლიცეკვენ ჩიანენ ჩენენები ცეკვავენენ, მეკიდროდ ჩამდგარიყვენენ, მაგრამ ჩიენ ბიენდით ერთმანეთისთვის ნუფეენი. ცეკვავდენენ პარტრეტშეუშმაღალი ბიენიე და ფარნა მიხეულაბიეა... თითქოს წინასპარეა ხალეს უზმიდენენ, თავიანენ ერთიანობას და ხამმოხლის თავისუფლებას ავედრებდენენ. იენენ ეს ცეკვა მიმავალი ბრძოლების წინ ერთმანეთის გამხმეენებაე იყო: ფხიენებდენენ დიდ ბამა-ბაბაია მიერ გადადნელ ობენს, ბარიენებდენენ ჯიუნა და ჯილაჯს, ზეიმრელ ხელს — ხაუკენებენენ გამოკარებენელ ნიკარაწყრილ ალეკენდალს.

„ეუოჯი, ჯეერეს!" ძახილით შეოავებენენენ ჩენენ, როგორც კიდეე ერთ ამელს მოსაკიდნელ ფოტანაბენერთ და დეიშფიდენ ოსრერთ ერთმანეთს აო ალდდენენ, ირაკიდნ ხელს ოკეიდენენენ ინთ ნიშნად, რომ თავინი ქვეენენ თავიანენ ხელოვნებისთვის ბოლოშდე ინრძოლენდენენ.

კომენანტებთან დაპირისპირეენ კი ეხე დიეუო. ჩენენეი-ინგუშეთის კომპარკინის ხაოლეკი კომიტეტის მეთავეს ზაკგიევს მზარი დაუპირა მოსკოველ ეუტანიტეს ბნელეთხეკენ მიხარუნენელად გაეწირა თავინი ხალხი და ხალხის რეკეციههაკ ალარ დაეოფვნა: გროზნეთი, ნაზრანში, ურუს-მარტანში და ბევრ სხვა ქალაქში ბიმპარა ეუზარმაზარი მიტინგები ჯობარ დუდაევეს ბრძოლა. ამორეკვლელი კეკანაური ხელი მოიდაზე ვერ ეტეოდა... ჩამოვიდენენ ფალიტანენენი, ეანარდიენენი... ეს იყო ზეიმი, რომელიც ხაუკეთებენ. დიდი ალტაკენი გამოიენეთ ამ კანეცხეკთან. ოკაკეთანი შეხვედენენ ფიეტეტ ბერის კაკანის შეანაშნეკ ნიკეკენ. ამხი ბანიენელის ბოლი ფრაზები — „ეუუმარკის თავისუფალ ჩენენის და თავისუფალ ხაკართველის! ბაუმარკის ერთიან კაკანაკის!" — „ეუოჯი, ჯეერეს!" ხაკნდინენენ ბაკეანენ ზეიმრას ხუხუს გამოხეკეა. ამან ვალნაერ ენანე ბიმარი ბასანენეკეს.

გაბარენენენ ენბუნენენიდიდი ბეერე დდეს თანეანში. ჩვენი ოკეიოკეიანენენის უდარსეს ბიმარიეამეკ ეკ, რომელე ალეარ ეპოკეოსენტერ გაზეთი გამოკვეენ. და რომელშიც ჩენენის ხზენინენ — ხაკართველის თავიოთანის დაკუკენაკენ მიაკანანი, თხილაში ხმენი დადის, „ოფოლში" გერთიანენენენთან და თერმენ-ფალსეკენ ოპერაციის ამზადენი ქართველთა ენანაალდეეი — ეკალ ბაგეიოეენ ხახაალი. კოკახა ბაგან...

ბემბეანეე კი ახალ ფურცელ ენრდა, კაკკანის ხალხთა ძმობის და ხალთთა ბრძოლის ისტორიაში: ჩენენენის გვერდით ქართველენეე ილვენენ... ბორიზონტეეე კეკკანის თავისუფლების ბზე ამოდენდა...

ნუგზარ ფიალური

დაგვიანებული პასუხი ბატონ ზაურ კალანდიას

ზუგდიდის პრეფექტურაზე გავიე, რომ ოქვენ ხიტკეეთ ვამოხეკლაბონ ოპოზიციის მიტინგზე. არ დაიკერე, ხამიოდ დღის შემდეკ ეო, წეკეკითე ვაზეთ „ხაკართველოში" — „ეამთოეა თანა ქალაქეელებისაკენ" — „ეამეოზეი ზელეიი, ძმეანო". ხაეზეხარიდ, მარიალი ვამოდგა ზუგდიდში ვაგიილი. ვადაწეკვიტე, ვაზეთის ხაშეალებით, მოაეწერიო ჩენი ნაზრეკი, ოქვენი ხიტკანის შეხახეკ.

„თავისუფლებას ვინ ჩიეის, როცა ამა, ბატონ ბაერონ ბატონ ზაურ, ხაბამი წლით უკან დაკეწეოს... ამერ-ამერი ერთმანეთს შეეჯახის და ამთი ხახლიკოდ ვალში მამვილი ჩაკვეცეს", — წერი ოქვენ.

ბატონო ზაურ, ვინ დაიერეკეს, რომ ზეიიდ ვამხეიდრდას ხურს ქართველთა ერთიერთვადამბერეეა. ცხადია, ოპოზიციორენთი ფეტენიხეეთა ვარდა, ოქვენეც ნამ. დეკიდან მიეწერდეთ ამერ-ამერს ერთიერთკეეხეხაკენენ.

ოქვენი ოქმით—ეთოლმ პრეზიდენტის ხაზეეკიდან ჩამოეუკეანენარ.. სრული ამხეხოსმეეტლობით ვაცანადეკ, რომ არე ერთი ზუგდიდელი ორგანიზეციელან ეარეკის არ ჩამოუკეანია, გარდა ერთეული ვეარდიხა (ვეარდიის დიხლოციერეა კი ჩვენი ხაკენ არ არის). ბარიკეთ, მალეულდ მოიპარეზედნენენ ახალკაზრეკენი, ეკეელანარ ტრანსპორტეკ ხაკეთარი ხახსრენთან ქორაოხენენ და თბილისეზე ხაკეთარი ხარეკენთან ვამკენნთან თავი. ამაზე კიდეე დაიერეკეს ალეთი.

რაიონენიდან ხალხის მოზდევა ვაბაკარხა პრეზიდენტიხადმი ეკრეზეეს ხიკეარეეს და ამეოკეიეეეს, ქართველი ერის ერთიანობა და სტაბილეზაციის ხეკრეელა, რომელსაც თავგანდაეით ეუშალან ხელს ოპოზიციორენენი. ბოლოს და ბოლოს, ხალხმა ირწმუნეა, რომ ბატონი ზეიიდი ეკ ხელშეზაილ მერაბი ოკეენენ ეიელენილნი ქართველოს კანმაკეთეუფლებენენდ და პირველმეეხენენ ინტერიანთან ბრძოლას ბოლოშდე ეზმეკოდ ინანი შეხლეკენენ. ამ ედეა ხალხში ფეხეკენი ბაიდეკ ფ. ამ დროს, ოქვენ ბეემოჩენი ერთეული მოძრაობას.

— „ეი ტატეკ, ეი ჯირის ოფლ ბახხამს ოქვენი ბულისათეის", — რომ წერი, — თუ გიფეკრიალი ინაზე, ბატონ ზეიიდ, დღეში რამ. დენჯერ ახხამს ჯირის ოფლი, ეოველი ქართველისა და ალარკეკელის უსახეხმგეკლო მოკეშედის გამო? ჩვენ ეველას ენდა გარეცხეენოდეს, რომ ქართველებმა ვერ ვერ მოკიზალეთ ზადიმპანობა. ეირიკეთი, ერთი ათად ვიკეეთ და ეულმოხლად შეეუტეკეთ ხაკართველოს ბმხნენელ მოკეალენელ ადამიანს.

ოქვენ წერი: — „თუ წუხანდელეკი კიდეე გადმოდგამთ ნაბიჯს ჩვენს დახამრეკეკეკ, მაშინ გოხოეთ, ბირველი მე ამომიდოთ მიზანში და მერე"... ჩამოოოვალი გაკეეთ ხელ მეგრული გვარეკი. კი მაგრამ, „ადამიანურდეეს" რომ ამოიღეთ მიზანში, ამას როგორაც ახ-ნინ. ეს ეეველაეერი ზიმ ოქვენ ბბრიდან, ხაკართველის კეეუნეკად ფაოოდან ნაშიაეეს? მერე, რატომ ეზეეეეეს ეაინეკ და ეაინეკ ოქვენ ამოგალეთ მიზანში? რიდის ალეთ ბახდეთ ეროვნული მოძრაობისათვის თავგაწყრეხეთ? ოქვენ რომ არე ერთ ბბარეს არ ეზეეეთ ფდრმა? ოქვენ რომ ხაერთოდ არა ხარეეთ არც ერთ ბბარეს, ოქვენს ეშობლიურ ქალაკ ზუგდიდში, რიდესაკ პარტკარკანი და ეიმი ფიდან ბელადი ერთად ბადმაკანარეხენ ძარს?

ოქვენ, როგორც წერეთ, ეუდამ უნდა გაბხოვდეთ ხახელმწიფოს ერთიანობის დაეოოა ეკთხეკენდა ეკ პროვენციეკად, „ეთოეზეი ეა ბბატონეს" პრინციპი და ხაბლოოოოდ ეამდეკეკეკეკ ერთხათვის. რადიეს დახანანა, რომ ზეიდეერ ქართველ ეწერეკენს „ფიდი ხაკართველოს" ეარეზეეთ ალარსრეკეკ ვიფიერეთ. ჩვენ ერთად უნდა დადიკეთ სრულიდან ხაკართველო ნიკოსხიიდან ფარეხანდა. ეიდე და არა მარტო ხაკართველო. ქართველთა ეოვალეოხა ყოველთვის ეეო და ალჯნეს ხაკართველს ეეამთხეკვანი, დაეეხარონ თავისუფლებისთვის ბრძოლეი ხალხებს: ჩენენეს, ინგუშებს, ჩეჩენეებს, სომხებს, აზერბაიჯანელებს, ლეკებს და, თუ გინს ბიეეეეიანან, თვალ ოსებსაც.

თუ არა თქვენ, ბატონო ზაურ, უკეთ ვის ბოიხსენება, რა ბიხეა ალარია ხაკართველოს, კეკკანაში ეი ალა მარტო კეკკანიაში... თუ გვინდა არსებობა, უნდა მიეალეწოთ კეკკანის ბაერთიანებას და ეიმეკალეკკენ უნდა ეაარეთ ერთიანი ძალეთ, ბატონი ზეიდის ხიტყვებით რომ ეოქვათ: „კეკკანური ფრონთი ხეკლნ" — არა ცალკეკეკ ზუგდიდიდან, ხოხიდან, ჩხოროწყუდან, ანაშიდან, „ხაფრაკეანდან ეუ ოდიშიდან". ხანაკილოა ამის ტეკეეეეეა, რომ ბილეთნნაბეეერიან ქალაკში პრეზიდენტი 3000-დეე მხარდამჭერს ვერ ეოეულობს! თუ არა ბიხილეხელეეა, ეაშ ვინ ეუკენენ, ბატონო ზაურ, ის ადამიანები, რომლებმეა 30 ხეკტეემეერნ, 200 000-კეკეანი ერანდოოეეეა ბანოეეეეეა ეოაჩეკეეეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კონსტანტინე გამსახურდიას დაბადების 100 წლისთავისათვის

ოდიშელ გამსახურდიათა წინაპარი

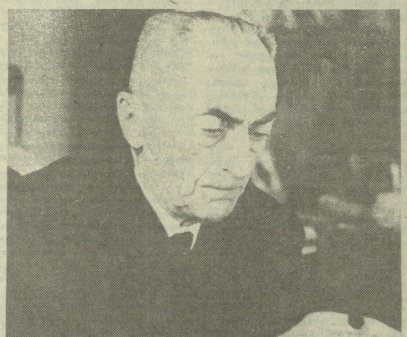

მეფეთა ლიტერატურის ავტორი მოგონებებს უმეტეს შემთხვევაში, თავისი წინაპრების გამოჩნერეკილია და ჩამოთვლილი ოჯახებს ზოგავს...

ქართული წერილობის ფიდოსტატი კონსტანტინე გამსახურდიაც ვერ იცდა ამ „ცდუნებას". თუმცა, სხვაგვარად არც იქნებოდა — კაცმა წერილიხა. ვინაც თავისი ნაწარმოებებისათვის მოალეწებსა და ამრეზს ინტერესს, საუკუნეების ხანრმიდან იღებდა. არ შეიძლებოდა მოგონებათა წერისას, წინაპრთა ლაწდებსა არ შეხებოდა. ფიდი წერილის მოგონებებსაც ხომ სათაურად „ლანდებთან ლაპარაკი" აქვთ.

ეუთანის სახატორი არქივში ჩვენ მოგაკვლიეთ მასალებს, რომელნიც დამატებით შუქს ეფენენ მოგონებათა ამ ნაწყვეტს. როგორც ჩანს, წერილის თავის ოჯახსა და ოდიშელ გამსახურდიებს შორის გაგონილი აქვს გადმოცემა ტფილელ ავალე მიტროპოლიტს შესახებ, მაგრამ ბუნდოვნად. სწორედ ამ ტფილელმა ავალე მიტროპოლიტმა დაუდო საფუძველი ოდიშელი გამსახურდიების ბერის და ისიც —არა მე-18 საუკუნის ბოლოს, არამედ, მე-18 საუკუნის დასაწყისში. საქმე შემდეგშია:

1857 წელს ბაქოგრელის სამთავრო ფაქტიურად ვიუქმდა და ოქ რუსული მმართველობა იქნა შემოღებული. ერთ-ერთ პირველ ღონისძიებად, რომელიც ახალმა ხელისუფლებამ განახორციელა, ბაქოგრელის თავადაზნაურობის წოდებათა დამტკიცება ჩარმოადგენდა. ეს პროცესი ხაკმაოდ გაკიანურდა და მე-19 საუკუნის ბოლოსათვის არ იყო დამთავრებული. ეს, რა თქმა უნდა, ანაბანა და ნოხიარში მეხოვრებ ანნაურ გამსახურდიებსაც ეხებოდათ.

ქუთაისის თავადაზნაურთა დეპუტატების ხაკრებულოში თანდართული ხასუფლებათურ ხათანდო ინოვნა ჩარადგინეს: 1894 წელს — ანაბაში მეხოვრებს ბაბერან ნიოლოლაზ ძე გამსახურდიამ (ქუთაისის ცენტრალური არქივი, ფონდი, I, ხაქმე 4346), 1895 წელს — ანაბაში მეხოვრებელმა კონსტანტინე გამსახურდიამ მამამ ხიმონ კაცეას ძე გამსახურდიამ (იქვე, ფონდი I, ხაქმე 5558) და ნიოლოლ როსტომის ძე გამსახურდიამ (იქვე, ფონდი I, ხაქმე 5417); ხოფელ ნოხირის მეხოვრებლებმა გიორგი და პეტრე ტოტის ძე გამსახურდიებმა (იქვე, ფონდი I, ხაქმე 4807) და ფილიპე და ალექსი შერაბის ძე გამსახურდიებმა (იქვე, ფონდი I, ხაქმე 5050). 1898 წელს — ანაბაში მეხოვრებმა გიგო ხაბუას ძე გამსახურდიამ (იქვე ფონდი I, ხაქმე 4984).

ჩვენს მიერ აღძრულ ხაკითხთან დაკავშირებით განხაკუთრებით ხაუურადღებო აღმოჩნდა ნოხირელი გამსახურდიების მიერ ჩარადგენილი ხაბუთები, ხადაც ჴთ თავიანთი ანნაურობის დამტკიცებულ ერთ-ერთ ხაბუთად ჯერ კიდევ გიორგი ლაპარტანის მიერ გაკეთული ხიგელი მოიკენენ. ეს ხიგელიც ოდნავ შემოკლებით:

„...ეხე ნეკალთან მტკიცე, უქცეველი, მაზეზშემოუდებელი. ხიტკვით სრულჴნელი და ხაკმით ან და ვიღრე ხამკვიდრო, ხიმდე, ხაბოლოოდ გასათვალები. ხაფეცარი წყენი და ხიგელი დაკენერე და ბიბიძეი ჩვენ, ფეთივ ალმატებულნან, ლიპარიან ყოფელ დადიანმა, ხატარნმა ბიგოგინ და თანამეკეფლრეგან ჩვენნა დეფოფალნა თამარ და ძეძან კაცია და გიორგან? თქვენ ინმილეთ მიტროპოლიტს გამსახურდიას ბატონს ავალეს და შენს ძმისწოვლს მაზეკან შვილ გიორგი გამსახურდიას, ახე და ამა პირნა ნიდან. რომე ჩვენ ხაბუნი მოპარანდეთ და ბიგიდამეთ — და ერთანმეთის ფული ზეეკერეთ და ბიბიძეი ნოჭკალაკეკან ერთი მოსახეკი ანნა ვაუბუ კოლოსეთი და მაი ცოლშვილენი და ხახლკარი; ანაშს მეორე მოსახე ხიდათა ნოდა; მეხაბე — დიალონი და ბაძუ ნოდა; მეოთხე მოსახეი — ბუცაცხა ნოდა, მეხუთე მოსახეი — ლაშკარა თურენა, მეექვსე მოსახეე —ბაჭარია კუპრავა. მეშვიდე მოსახეი — ხუკეცხა ივანე ბურული, მერვე მოსახეი ნოხირ. ბახდიდავ. — ეხენი ბაოს ყოველთან ფერიანთ მომაცემია, ბკონდეს და გიბეიდნერის ღმერთმან ჩვენს ნდომანზეგან...." (ქუთაისის ცენტრალური არქივი, ფონდი 1. ხაქმე 4907, ფურ. 27; ხაქმე 5050. ფურ. 6).

ყურადღებას იმპერობს ხიგელის ქვეშეთ მინაწერი, ხიიდანაც ირკვევა, რომ იგი ჯერ კიდევ 1860 წელს ხამეფოლის მმართველობის ხიგელშე ერთობლივად წარედგენიათ ანაშენ მანუჩარ გამსახურდიისა და ნოხიარელ ეფრემ გამსახურდიას ნაშნად ამისა, რომ ხახეთი ანაშენი და ნოხიარელი გამსახურდიებს ხაერთო ხაკუთრებას წარმოადგენდა.

მინაწერში, აგრეთვე, მითითებულია, რომ ქუთაისის თავადაზნაურთა დეპუტატების ხაკრებულოში წარდგენილი ხახეთი ხიგნა-ბარათი 1860 წელს ხამეფოლის ხამმართველოს ხამეგრელოში წარმოადგენს 1860 წელს ხამეგრელოს ხამართველობის ხამეგრელოში წარდგენილი ხიგელიდან ხიტყვა-ხიტყვით გადმოწერილ ასლო. მინაწერი დამოწმებულია ბეჭდითა და ხელმოწერით.

ერთიც: გიორგი და პეტრე გამსახურდიები, ეხებიან რა თავიანთი განმარტებები ბარათში აღნაშენელი ხიგელის კუთვნილების ხაკითხს, ხაზგასმით აღნაშნავენ: „რაც შეეხება აღნაშნელი. დოკუმენტის კუთვნილების ხაკითხს, იგი ეკუთვნის ჩვენი ვვარის ყველა წევრს. რომლებიც ცხოვრობენ ნაწილობრივ ნოხარში, ნაწილობრივ კი ანაშენი, ე. ი. ახანი, ჩვენი ვვარის ყველა წევრი, წარმოშობილნი არიან ერთი წინაპრისაგან, გიორგი გამსახურდიისაგან, რომელსაც ბან ბიძა მიტროპოლიტ ავალეხთან ერთად „ეძოა ეს ხიგელი" (ქუთაისის ცენტრალური არქივი, ფონდი 1, ხაქმე 4907 ფურ. 1).

ახლა შევეკითხოთ, გავარკვიოთ, როდის არის ხიგელი გაკეთებული. ანაარია, ხიგელის ავტორნი არიან მე-17 საუკუნის მეზეიოლნა და მე-18 საუკუნის დასაწყისში მოღვაწენ. ფიქრობ ვაგრეკეთი გიორგი ლეპარტანმა, ბინი მეფეთ თამარი და გიორგან ზვალეი — კაცია და გიორგი. უფრო კონკრეტულად, ეფიქრობთ, ხაბუთა გაკეთებული უნდა იყოს 1700-1704 წლებს შორის და. ეი. რაკრამ:

ჯერ ერთი, ეს არ შეიძლებოდა ბოსმდარიყო 1700 წელზე ადრე, რადგან გიორგი ლეპარტანთან ერთად ყველანი ხოსხენებულია ბინი მეფეთე თამარიც.

ხაინტერესო ხაარქივო დოკუმენტები

როგორც ცნობილია, 1899 წელს ამერეთის ხამეფო ტახტზე ავდგა ხალინა, რომელიც ხამეფო კარზე აღზეევებულმა გიორგი ანაშიძემ ახე მოიწუო, რომ თავი ნა ქალიშვილი ანაკა შერთო ცოლად. ანაშიძის მეორე ქალიშვილს თამარს, არანაკლები პრეტენზია ქონია ამერეთის დედოფლობაზე და ხიძისა და დის შერთით იმედნი გაკეთა, რომ ხეგმნის ამერეთი ბაბატონებინა, ანაბაკ არ დასჯერდა. ახლა გიორგი ლეპარტანს შეუუნდა. გაკაშვენინა ცოლ-შვილი და თავი ცოლად შეართვევინა.

თუ მოგვინდა ბსალელობას დაკაკვირდებთან, ანნელი დასაჯერებელია. რომ ეკეთაფერი ეს ანაკ 1650 წელს მომხდარიეო. ეფიქრობთ, გიორგი ლეპარტანის მეორ თამარის ცოლად შერთვის ჰქონ 1700 წელს ანნდა შემდგარიეო. ის ბეგა ეიოხეკ: ამ შემთხვევაში ხომ შეიძლებოდა ეს ამბავი მომხდარიო 1701 წლამდე.

ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, შეიძლება დავასკვნათ, რომ ხიგელი გაკეთებულია 1700-1701 წლებს შორის, რაკა გიორგი გამსახურდია ოდიშში დასახლდა.

თვით ტფილელი მიტროპოლიტი ავალე ეფიქრობთ, ეფეთონ ავალე ოდიშში არ დარჩენილა, მაგი ჩილი, ამ შემთხვევაში ახე გვეხახება: მან ძმისწულის შვილი ოდიშში გადმოიყვანა, ხამთავრის კარზე პატივი მიალებინა, მამული ალებინა და ფეთი ეკ უკან ბაბრუნდა. ყოველ შემთხვევაში, 1708 წელს ამ ავალს, როგორც ტფილელ მიტროპოლიტს, ქალბაკრო ბარათაშვილი ეამნა და მამულის ნასყიდობის წიგნს ალდვეს (ბერძენიშვილი ნ. „დოკუმენტები საქართველოს სოციალური ისტორიიდან", ტ. 1, თბილისი, 1940, გვ. 135), ხოლო 1718 წელ როგორც ტფილელი მიტროპოლიტი ავალე მოწმედ ეფდვნა მანგალელ ეპისკოპოს იოანეხეა და ფარეშენ ქალაქშეელს ვენახის ყიდვაზე ნა ხაქმეზე შემდგარ ხიგელში (ე. თაბაიშვილი, „საქართველოს ხაქვეკნა", ტ. 2, ტფილისი, 1909, გვ 307). ტფილელ მიტროპოლიტად მეოფი ვარდაიცვალა 1726 წელს (კ. კეკელიძე. „ქართული ლიტერატურის ისტორია", ტ. II, თბილისი, 1960, გვ. 346).

შეიძლება დავასკვნათ: გიორგი ლეპარტანის მიერ ყიდეფული ხიგელის ხაბოლოო შედეგი ის იყო, რომ ოდიშში ავალე ტფილელის ძმისწულის. შვილი. გიორგი დასახლდა, ხოლო ავალე კვლავ ტფილელ მიტროპოლიტად დარჩა.

ახე ჩაეკარა ხაუუფალი ოდიშელი გამსახურდიების ფუძეს.

დ. ხანანაშვილი

გაზ. „ქუთაისი", 1983, 20.V. № 97.

ერთი უზუსტობის შესახებ

მე სპეციალურად კონსტანტინე გამსახურდიას ბიოგრაფია და გეგეზელოვა არ მიკვლევია. მხოლოდ შემოქმედების ვანხილვის დროს, ცალკეულ საკითხებზე შეჯერებისას, შევეხე ზოგიერთ დეტალს, ამოსაკალი იყო თავად მწერლის მოგონება, რომლის თანახმადაც, გამსახურდიები ქართლიდან გადასულან სამეგრელოში. (ზემ. — თარიგ უმეცარის წინაპრები ქართლიდან გადადგნდენ ფუსაზეთში). „ლანდებთან ლაპაკიში" ნათქვამია, რომ მწერლის გვარის ერთი შტო ვახტანგ VI-ს ეკაკოლა რუსეთში. ხოლო საქართველოში დარჩენილთა შორის ერთი, „ხახეკლად ავალე. ტფილისის მიტროპოლიტი ყოფილა მეთვრამეტე საუკუნის შუაწელზე" (VIII, ეკ: 57). როგორც ირკვევა, ეს კალმამეორი ლაფსუსია. ავალე ყოფილა ტფილისის მიტროპოლიტი **მეცხრამეტე** საუკუნის მიწურულსა და მეთვრამეტის დასაწყისში და სწორედ მისი ძმისშვილი — გიორგი დასახლებულა სამეგრელოში, 1700-1704 წლებში. ფ. ხანანაშვილის მიერ გამოქვეყნებულ დოკუმენტებსა არსებით კოიენტები ეფეჭვს ამ ხაკითხის კვლევაში. ამდენად — არასწორია ჩვენი მაკვლობა, რომ თითქოს, გამსახურდიები ოდიშში დაეკვიდნენენ XVIII საუკუნის 11 ნახევარში (იხ. „კონსტანტინე გამსახურდიას პროზა სტრუქტურა", თბ., 1980, გვ. 77). ცხადია, ეს იმის არ ნიშნავს, რომ მწერლის გვარის „ერთი შტო" ან ვაჟკაცია ვახტანგ მეექვსეს რუსეთში. ფაქტია, რომ XVII საუკუნის მიწურულსა. ითვის არსებობს საკმაოდ ენობიერი ლაფსუსი. ეს ეკ: 57 ეფეჭვს ეკ ეკ ეკ

ლაზარეს აღდგინება

ჩვენს კორესპონდენტს ესაუბრება საქართველოს საზოგადოება „ძმობა ლაზარეს აღდგინების“ გამგებელი მერაბ სულავაძელიძე

— რადიოგადაცემაში „მოვლინებულ“ ეკლესიის წმიდა სინოდის წევრის ეპისკოპოზ თადეოზის სიტყვა, სადაც მან განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმო თქვენს მიერ გამოცემულ „ლაზარეს აღდგინებას“, თქვენს წერილებსა და საქმიანობას, დადებითად შეაფასა იგი და მხურვალედ დადგა ცალ. ჩვენ დავინტერესდით და გადაგეწერეთო ფურცლებიდან ეს ინფორმაციაა, ბატონო ბოდბილაძეს, ეს ინფორმაციაა, ბატონ ბოდბილაძეს, ეს ინფორმაციაა, ბატონ ბოდბილაძეს, ეს ინფორმაციაა, ბატონ

(დასასრული)

პატრიარქი პირველობა" მართლმადიდებლობის დიდებული მოელი მორწმუნე ხალხი, და ეს მხოლოდ საქართველოა, როგორც ეკლესიური ეკლესიის „უცდომელ პაპებს" მიაჩნიათ... მართალნი ბრძანდებიან ის ადამიანები, რომელნიც წინააღდეგობას მამაპაპისეულ-მართლმადიდებელ სარწმუნოებაში გაერთიანებენ მტერს"...

**დღეს ზმარად ვკუშობს მოწოდებანი საეკლესიას, უტიფრებკედენის და ერთიანის შესახებ, რომ ქრისტეს გარეშე არ არის ეშმაკიანი საეკლესიო. საეკლესიელი, თუ ის ღვთისგან არ არის, გარდაქმნებეს კულტურულ ერთობად, ბიოლოგიურ გარნისად ან ჭკუიური ხილდარბაზის სხვადასხვა სახეობად... ამ პრობლემას თამამად ასახავს წყიფელი ინტელიგენციის მიერ სამშობლოდან გაძევებული ერთ-ერთი ღვთისმეტყველი, როდესაც წერს: „როცა კი დაფიქრებულიარ ტუსული ინტელიგენციის გარეშეულ და დღემდე გამოუცნობ, გიორკეველ სახითაზე, ყოველთვის ენეიტრად ბახსენებდა ინიპაპიტები და შუა საუკუნეების სხვა ბრალეული ანიმენტალური სულ. ბანაბე. ანიკალიპტიკური და ბალიანტი, რომელიც ქრისტეს თანმხლეოანი შეუფიენ ეთის მოახლეობის მაცხოვარს ეზის უკიდეგანეს ბახალი, ბალმი ანაუეთი, კოფუნატერი ეკლესიერმენტებით, ბლეთა ოფეთ", ოთა „ცოთ სახუეველი" ედიაბეწაენ დაეფეარენთან ფ ბით ანტეკრისტეს შეუფეა განეწმაფეინთან.

ნაეკლესიო ეფრნალში „ეკოის ალთანეგელის ეხოთეგმენტალ"-ზე ეკოთხეკოთ, რომ წფ. ლინბანეწაე კოზა ოლამიატელმა ეკრ კოდეკ. 150 წლის წინ ინინანეწარმეტეკეკეეკ: „ბაბოლეეს თაპეიანი პარმაპაპეეს ზარალთანაკენ ბრძოლას, რათა კრის ფაბაკენ ეფიდოს ალოოს ფეიის საპაფლანდიდაკეკი ბარმოანაზენაბა და ხელი შეეწყოს ოკ არამეარი ხარწმუნოების ბეჭნი ეკლესიის ალეფეეენ ბალეფეენ ფ შეფიკიმ დაენინოეენაბ", ბაკალთაკენ. ინეეეთანაბ, რომელნიც ამეაბიდ „ბმოფლთო ეკლესიათა ხაპეკის" დიაპლიმეენ ლეეფოოოანენ ფ ეკ-ეკლესიის ბამათა ხიტკეკენთ რომ ეოოკეთ, თავინი ეკეეენინენეკენ ხაკმიანინთან ანტეკრისტეკეს გამეფეთან უკვალკენ გზაა"...

ეფეკრომ, ალნანენეეეეს ხასეოლერო ხაკოიბეებაკ ვანაკიანთა, ერთი ხასეოლერო ბოკალეთან ბრძოკ ათინენეკ და სხვა ეწოდა ბამეთან ბამბოლეეეკენ ხიტკეკენთ ხაფუეკეკენ შეფეკენთ „ლაზარეკ ალდგარნენთ" გამოეკეთთა ბიმართ „ეოლეტეკეკენ" ხახეთთან პრეტეწნეეენთ...

ხაზგარკეკეკეკ ვანაბნეკეკ ხეფეკარეკთან ბაროლმადიდებეკეკეკ ეკ-ლეკიიან პროტარეხეფატეკენ გიორგი გრაბე ბოხხეეენაბნ „თანამედროვე ეკეეეენანტეკენ განმაბალეეეეეეეთ და ჩვენი დამოკიდებულება ბის ბამართ" ვკეიეკნაბ: — დღეს არ შეიძლება არ აღინიშნის გარკეკეკეკ ხეფეკერი ნათეხანის კეთილკეკენ ხამდეფლეკეკეკ ბოფერანნენტეკ ფოკრანაბეკ ფ ჩვენს ამკვარიკეკ ფაკეეეეეენენ ხაერო ბაკეთ ბორის. ბალნნ ძლიერ მეტიკე ეკლესიოეკრობა. ბაინნ რეპბოლეთენი ბუეეეეთ ბუეეეეთ ფ ბოლოდ ფოეეფოდეფენ ბარდაკეეეეეეე

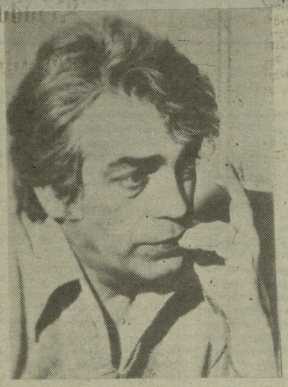

ლაზები

ო, ეს ლაზები! — გადაჭრილი მაჯა ხანჯლებით,
მგლებივით მალნი, ქედფიცხელნი, სოფლის სანაოს
შეფარებულნი, მზეს ჩაბავენ წყალში ამაოდ,
დაბედებითა ზღვა — სამარედ, როგორც სასჯელი.

სახლებში დარჩათ მეუღლენი უნაბიფერნი.
ჩოთის თავსაფრით თავწაკრულნი, — ქარცი
მწევრები,
ბადეებს შლიან... და ჭრიალი ორჩხმელების
ისმის ხორხოცად ოჩოკოჩის, ქაჯის, ქიმერის.

ზვირთებზე სხედან, ვით უბელო დოღის ცხენებზე.
დილიდან ავად უთამაშებთ წარბი სამერცხლე,
ცის მოლაჟვარდო ლრუბელს სვამენ ნიჩაბ-
პაშვებით.

წლის ყველა დროში ლერწამიანი ხმელნი,
მაღალნი,
გათენებულზე ბრუნდებიან სავსე ხადაელით.
ძველი კოლხეთის სისხლის სისხლნი, ფესვის
ფესვები.

მამის დაკრძალვაზე

ბაიერა მწუხრის კიდელი ოთხი,
საფლავის მიწა — ხავერდის ყანა
და, თითქო მამის კუბოსთან, დგანან
ოქროსთმიანი შოპენი, ბახი.

ბელტებზე ცივად ეცემა ბელტი,
ვით წვიმისფერი გომბეშო წყალში
და ვაზის ჯვრებში მიცურავს მაშვის
შავი ფლეფი და სილუეტ.

სახელით ძისა ლოცულობს მღვდელი, —
ბაგეთა ძისთა მოწყეთოვს თაფლი,
ისფრად ღნება თვალებში ცვილი
ავა, განსრულდა ცხოვრება იგი,
ვით ფრთებდამწუკარი ოიბის წიგნი,
ამიერ უფლის სახედრთი ვალ.

ოქროს თავთავები

რა ვქნა, რა გითხრა, როგორ ავხსნა გულს
გასაღებანმ
როცა სკივრივით მთელი წელი იყო დახშული?!
ო, შენი თმების ქარა ხვირთი, ვით ბრეშუმი,
მთელი კოლხეთის არის განძი... თეთრი ჭაღების

შაქარ-ყინულში დნები ნელა... ვხვნა ფარულ
ნიადაგრივით ჩემს მკლავებში ეძებს სათავეს.
ო, მაგ ძუძუებს, — ჭალადიდის ოქროს
თავთავებს,
გალეწავს ღამის აღზევება და სიყვარული.

ზამბახის ალში, ლაჟვარდებში გამოხვეული,
ფორთოხლის სურნელს შეისრუტავს ჩემი
სხეული,
ცრემლის, ტკივილის, შთაგონების მწველი საწყაო.

გატყდება ღამე... აღმოხდება მნათი სახინო,
რომ მე, საბრალომ, ხელმეორედ აღმოგაჩინო,
და შენს თვალებში სამუდამო ვპოვო სამყარო.

უკანასკნელი მასკარადი

გაგიმიჯნურდა ოფელია, თოვლის ხანძარი,
თორმეტი კვრა ელსინორის გახრჩობს ჭაობი,
ჩამოეკიდა ბაღით, როგორც მკვდარი ობობა,
სამეფოს ჭორი, ამლაბუდა... მთელი ზამთარი

გრანტის კიბით გეცხადება მამის ჩრდილი,
ყრუ ღამეებით, ქარ-წვიმებით თმაგაწეწილ...

გენო კალანდია

რკალიდან – „გრაალი და კარიატიდები"

ცრემლიანია ღამე, როგორც სატრფოს წერილი,
ვით უმიზეზოდ ბალახებში შეელი დაჭრილი.

ყოფნა-არყოფნა! — იბინდება ნისლით გონება,
შებილწულია მეფის ტახტი, პრინცის ოცნება,
ხვალ სასახლეში გამართავენ მეჯლის ცხედრები.

უკანასკნელი მასკარადი მგონი დამთავრდა,
ბზის კუბოებით, ბალდახინით, სისხლის
თავთავით...
და ბნელში მკვდრების ლიტანია ისმის ეკვდერით.

მარიამ ეგვიპტელი

უდაბნოს ცხელი ალმასებით სულმა ინება
განსპეტაკება... ნეტარების ნელი სურნელი
წყვდიადმა შთანთქა, ვით ყვითელი ვარდის
ფურცელი,

ვით პაპანებამ გაზაფხულის წყლების დინება.

ის, რაც ჯამადე ანიშვებდა სხეულს ცდუნებას,
დრომ თეთრი ხავსის აბრეშუმი გადააფარა
და ცის მკერდივით აზიდული ტაძრის კამარა,
სულს სხვა სინათლით, სხვა ზვიადით ესალბუნება.

ნეტარის კარი, საყუდარი, — ნათლის მომფენი,
მარადიული არის შვება... ცრემლისოდენი
შუქი გადასდის უფლის საკმელს და ასაბიას,

ვით ნუშის ხეებს გარინდებულთ საყდრის ეზოში.
აღაპყრობ თვალებს უნაბისფერს და ანგელოზი
გამოცურდება ნელსაცხებლის ლურჯი ქაფიდან.

მთაში

მდინარის სრბოლა, გადამწვარი მთები ქუხილით.
წვიმების მწვანე წამწამებზე, — მთვრალი კალია
ჭქმნის ნოსტალგიას... შემოდგომის ცეცხლის
ალივით, —
თქვენს ხავერდოვან ხმაში ჟონავს ვერცხლი
წუხილის.

რა დრო გასულა?! განდეგილის ყვარი ცისფერი,
როგორც ქრისტიანს, როგორც წმინდანს ისევ
გიხდებათ.
ნეტარ არიან მორწმუნენი... მათი კრთება
მარადიული არის ხვედრი და ლუციფერი,

სასახლის სახელს... მეფის ტაძარს... მასხარის
ქირქილს,
სჯობს მარტოსულის მწირი ღვინო, და პერის
ქერქი.
თეთრი ნარგიზით ჩანშნული მწუხრის ლოცანი.

ვით ეს ტაძარი, ვით ეს ალთქმა, კარაბადინი,
ხე მოგეშალოთ ვარსკვლავებით ცა გაბარდნილი.
მირონის წყალი, დღეკეთილი, ძელი ცხოველი.

კოშანდორი

ა. სულაკაურს

მე რომ მყოლოდა კოშანდორად ცისფერი რემბო,
მე რომ მეცხოვრა წამებულის, ტანჯულის ბედით,
განთიადებოდა სისხლი ჩემი, — ძმის ცხელი
კვეთით,
აღვავსებოდი ანგელოზის ნარნარი ხმებით.

სამყაროს განძი, დიადემა, სამების ლავრა,
ის, რაც კაცთათვის ზურმუხტის ფერ ოცნებად
იქცა,
ჩაიშლებოდა, ვით მაისის ნაკურთხი მიწა,
ვით დაისჩაღვრილ ბალახებში დაკრილი ქარვა

და ოთხი კუთხით განფენილი ლაჟვარდის სული
ფრთებს შემასხამდა. სივრცეებში გაფრენის
სურვილს
გამიძძაფრებდა ალაბასზე გაჭრილი ქორი.

ორმოცი წელი, ორმოცი დღე, ორმოცი ღამე,
იქ. დავდგებოდი, სადაც იდგნენ ანანი ადრე,
იქ. სადაც უფლის საყდარია და დაფნა შორი.

●

ხორეტი ეძღვნება ბ. ბარანაულის დედას და დედაჩემს

წევს დედაჩემი, როგორც ნიბლია,
თმადავარცხნილი, სუსტი, საბრალო,
თეთრი იების ხუთაკეს სამანი,
თავითი გაწლილი უდევს ბიბლია.

ადგა... მაკოცა... და გარინდული
გახსნა ჟალიფასი შუბლის ლარები
და გაუნათდა უცად თვალები,
სავსე სხივების მაქარ-ყინულით.

გამომიტანა სიტყვაუთქმელად
ქაკლის მურაბა, ჩირი, ჩურჩხელა,
ტუჩმოტეხილი დოქი ძველშავეთ.

ავდექი... ამყვა ლბილი სურნელი
თაფლის, ომბალოს, ყვავილწულების,
მარტოდშთენილი დედის — ბეჩავის.

დოდონა

„ნეტავ შემხვედროდი ორი წუხილით ადრე..."

დოდონა კიზირია

ნეტავ, ო, ნეტავ შემხვედროდი ძვირფასო ადრე,
თეთრი წვიმებით, გაზაფხულის ელვებით სავსე,
ლექსს არც დავწერდი... ავანთებდი საყდარში
სანთელს,

ნიშნობის კვირას მოგართმევდი ეიოლის ვარდებს.

ასი მაყარი, მარგალი ასწევდა ერთად
ჩვენს სადღეგრძელოს, — ალმოდებულ მზეების
გვირგვინს.
მეყვარებოდი, ვით პეტრარკას ცისფერი წიგნი,
პირველყოფილი სიყვარულის ყმასა და რაინდს.

— დოდო... დოდონ! — აღვავლენდი ზეცაში
ლოცვას, —
ქალის ცხოვრება სიზმარია, ვით ერთი კოცნა,
ვით ერთი ფრთონა, გაჟრეოლება ოთახის ჩიტის.

დღითი-დღე კვდრმის, მარტოობის მომწამველელ
წამებს,
როგორც საწამლავს უყოყმანოდ შეესვამდი ღაბ
და შენს სენაკთან მივიღებდი სასჯელად სიკვდილს.

ტროფები

ფუტკრის შხამივით მოვაგროვე მე ეს ტროფები.
რომ შენთვის მეთქვა: ეი, ჩემი ავლა-დიდება,
გაცივდა გული... უკვე ოვინოც არ ეკიდება,
ძველ სარდაფებში სხედან ლოთები.

კოლხურ ლარნაკში შემოდგომის რტოები ჩავდე,
რომ უკეთ მეგრძნო ღვთაებრივი შენი შშვენება.
დავბერდი ბგონი... იმხაროდ აღარ თენდება,
ვით იღრეკბოდა ნათელი ადრე.

ყვავილო, ცათა ნაღვლიანთა და ცოდვილ დღეო!
მო, მომაწოდე, ეგ სასმისი უკანასკნელად,
ეგ ჭიხის დოქი — სავსე ზედაშით,

რომ სულთა შაბათს გადაცურდეს ვითარ ყინული
თეთრი მაქმანით გაწყობილი კუბო ფიცრული.
სამეურნეოანოს გაელით — ლეთაში.

●

თქვენ რომ პირთამდე ღვინო დაძისნით,
იმ ნეკტარს სვამდნენ ძველი მგოსნები,
მოიხარშება ალბათ ოდესმე,
ჩემი გულ-ღვიძლიც ირბის სისხლით.

ქალის ბედი სჯობს ამ ესაშველო
ძოლოდინს... ხორცის ყრია ნაფლეთი,
თავს მოიკლავდა თვითონ ჰამლეტი,
რომ ყოფილიყო, ეაქა-ფშაველაც.

ო, ბედისწერავ! — კკონდეს გრაოდ
სიცოცხლე! ოღონდ სამაგიერო
ძომეცი სიტყვა. — ვეფხვის ნახტომი

და... ძვლების ფშნო გროვად ქცეული
ყოველად პარტახი, ფოტრო სხეული
მიწაში ეგდოს, როგორც ნაფოტი.

წყაროსთვალი

ეი, ის ბინა... როიალი, ფეთრი ვარდები,
ფარგალი მხრებით აზიდული თავსასუმალი
ძახსოვს ნიადაგ, — დღისით-ღამით... და იდუმალი
გულის სიმით ვარ გადაბმული... მთვარის აფრებით

უცნობად წყლებში მოტორტმანე ჩვენი ხომალდი
მყუდრო ნავსადგურს, მშვიდობიან ნაპირს ეძებდ
და შენ, — ცისა და ჩემი კარის პირველ
მბრძანებელს,

ოქროს ტახტზე მარგალიტი გეწყო დილამდე.

გარეთ მზე იდგა, — ამორძალის ცხელი სისხლივით,
ამბოხი... სარკმლით მეწამული ალის ციმცირე,
ვით წყაროსთვალთან მაბრუნებდა შენთან სიამით.

და გადაწყნარ სამუდამოდ ჩრდილებს ჩრდილები
ღამის ცისფერი გოლეულით მთვრალი ჩიტები
ჭერზე. კედელზე. სარკეებში ზლიდნენ პასიანსს.

ჩვენი მილოცვა

ავთანდილ ადეიშვილი—50

ბატონო ავთანდილ! ...ბერეული კეკელაძეს, ...ბერეული ...ბერეული ...ბერეული

თამაზ წივნივაძეს

თუ გაგონდებათ, ბატონო თამაზ, ამ ოროიოდე წლის წინათ ტექნიკური უნივერსიტეტის თანამშრომლთა ერთმა ჯგუფმა გაზეთ „ლიტერატურულ საქართველოში“ თქვენს სახელზე პატარა ბარათი გამოაქვეყნა. მისი დაწერა მაშინ განაპირობა გაზეთ „ბილისის“ რედაქციისთვის მიეცემოდა ერთი ინტერვიუს. სადაც ფანაგიანდე

გრიგოლ რობაქიძის უცნობი ნაწერები გაზეთ „საქართველოს“ ფურცლებზე

მეორე მსოფლიო ომის დროს, ბერლინში, 1942 წელს, გამოსვლა იწყო ქართული პოლიტიკური ეთნიკრაციის ერთი ჯგუფის (მიხაკო წერეთელი, გრიგოლ რობაქიძე, ზურაბ ავალიშვილი, გრიგოლ დიასამიძე, კალსტრატე სალია...) ყოველკვირეულმა გაზეთმა „საქართველომ“, რომელის გამოქცევეთ და პასუხისმგებელი რედაქტორი გახდეთ ცნობილი ქართველი ემიგრანტი, პოლიტიკური მოღვაწე, დიდესპარ გერმანიის ქართული სათვისტომოს პრეზიდენტი **გიორგი ფალალეშვილი** (1904-1969), რომელიც **ფრონტელის** ფსევდონიმით აწერდა ხელს. გაზეთი იბეჭდებოდა ირანელ მეტროველის ბერლინურ ქართულ სტამბაში. 1942 წლის 16 აგვისტოს დაბეჭდილი № 10-დან ეს გაზეთი ჯამდა ქართული ლეგიონის ყოველკვირეული ორგანო, რომლის ხელმძღვანელობა შეწყდა 1945 წლის 12 მარტს (ამ დღეს დაისტამბა უკანასკნელი 138-ე ნომერი). ლეგიონერების ხელში „საქართველოს“ 30-10-11 ნომერსაც გიორგი ფალალეშვილი (ფრონტელი) აწერდა ხელს, მაგრამ იგი მალე გადამწყვიტა და № 12-დან გაზეთის პასუხისმგებელი რედაქტორი გამხდარა **ალ. ფალალეშვილი**, რომელიც ეკმალეთ ფსევდონიმი გენერალ ფალალეკლიანის ვაჟის — **ალიოშა ფალალეკლიანის** (იგი ამ ორი წლის წინ გარდაიცვალა მიუნხენში. ჩვენ მოვასწარით მასთან შეხვედრა და მისი სუფრის ვიდეოფირზე ალბეჭდვა). 1944 წლის 9 აპრილიდან (№ 92) გაზეთს ახალი რედაქტორი მოეკითხა **ლეო ზურაბოვის** სახით (ლ. ლინის ფსევდონიმით), ხოლო 1944 წლის 3 ივლისს (№ 103) უკვე „საქართველოს“ რედაქტორობს **ჯაბა (((

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეკუთვნოდა ... ეროვნული ... ...

ვალაკტიონ ტაბიძის დაბადების 100 წლისთავისათვის

ვალაკტიონის „ᲛᲘᲨᲘ“

ცნობილი ლიტერატურათმცოდნე და კრიტიკოსი, პ. გაფსენტენეული ბოლო ახლათანი ვალაკტიონის „შიშის“ პირველი მსოფლიო ომის თემისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებთა რიგს განაკუთვნებს. ვანიშნებდეს რა აღნიშნულ ლექსს, როგორც პირველი მსოფლიო ომის თემაზე შექმნილ ნიმუშს, იგი აღნიშნავს: „ომი ვალაკტიონ ტაბიძეს წარმოუდგენია ჭეშმარიტ ადამიანად — გადაგვარებული ცივილიზაციის, „ბეჭური“ ქალაქების მხსნელად და განადგურების მისტიკურ ხუთათად. რომელიც მას თავისებურ დემონურ „ხიაროვნებას“ ანიჭებს. აქ უინტაზია და რეალობა ერთანაა ერთულია ერთმანეთში, ხოლო პოეტი მათი გულგრძელი „ცხელი“ მკურნალია, ომი — ბალანსი, ომი — ბანაბული როგორც სცენა, ბოტანიკონი, ფეიერალური წარმოდგენა, რომელსაც მისტიკური რეჟისორები მართავენ“. (კრიტიკული დიალოგები, წერილები, პორტრეტები, ესკიზები. — თბილისი, „საბჭ. საქართველო“, 1977, გვ. 287).

როგორც ცნობილია, ვალაკტიონის ლექსი „შიში“ დაიწერა 1919 წელს. სწორედ იმ დროს, როდესაც საქართველოს ქალაქებსა და სოფლებში ხმაურახსნა ინფიქცეური რიგ ავადმყოფობებმა ეპიდემიებად მოსულა. 1918-19 წლების ქართულ პერიოდიკაში ხისტამატურად ვხვდებით შემდეგი სათაურის წერილებს: „ხოლერა“, „პარტახანაში ტიფი“, „ყვავი, ზავი ჭარი“, „ხოლერა და მასთან პრძოლა“, „ხოლერა კახეთში“ და სხვ., რომელშიც აღწერილია დაავადების წარმოშობი მიზეზები, საქართველოში ეპიდემიის გავრცელების ხასიათი შედეგები და მოცემულია მისი პროფილაქტიკის საშუალებები.

ხაზგასმა ბუნებრივია, რომ ეპიდემიის ამ სახეობელმა მოკლეშამ, რომელის მიზეზები პირველი მსოფლიო ომის შედეგები — შიშშელი, უსახლკარობა, უსუფთაობა იყო, ქართველი პოეტის შემოქმედებაშიც. კონკრეტულად კი ლექსში „შიში“, ჩპოვა გამოძახილი.

აღნიშნულ ლექსში რეალური სინამდვილის (უეცარი სიკვდილი, ეპიმანობის მოლოდინის შიშით შეპყრობილი ადამიანთა განცდები. დაცარიელებული ქალაქი) ამსახველი სურათები იმდენად მძაფრი და შთამბეჭდავია, ლექსის ჭაკთხვისთანავე ცხადი ხდება, რომ „შიში“ ხაკართველოში გავრცელებულ ეპიდემიასაა მიმართული. ეს ეპიდემიაა ეს ... ეს ... ...

თეატრის აღორძინება

დღევანდელ არაფულ წუთისოფელში, როცა ღამისაა ბაგენის დღე დასაწყებარ გაგვიდეს, იქნებ, თეატრისათვის აღარავის „სცხელოდეს". საყოველთაო პოლიტიზაციამ ბევრ კარგა ხანია რაც ამოაგდო ჩვენი შეგნებიდან თეატრის — სულის წრთობის მოთხოვნილება.

რაოდენ პარადოქსულად არ უნდა ეფიქრდეს, 1948 წელს, როცა ზესტაფონის სახელმწიფო თეატრი გადაკეთდა დრამწრედ, ზესტაფონის თეატრი სცენისმოყვარეთა წრეს არ გასცილებია, მაგრამ, სათაური ის იყო, ამ დრამწრეზე თეატრალურ საქმიანობის მასავა თეატრის ისეთი კორიფეები, რომელთა გარეშე შეუძლებელია ქართული თეატრალური საქმიანის წარმოდგენაც კი.

მაგალითად იმიერ, რომ, მართალია ვეგარ, მაგრამ მაინც გამოჩენოდა ეს, ეოტა ( ) იყოს, კეკელიული შემთვეევა. ზესტაფონში ამოაყალიბა სახელმწიფო თეატრი. რასაკვირველია, იყო და არის ადამიანები, მაგრამ თეატრის დასი იმედის თვალით ზესტაფონის მთავეიან. ამ საშვილიშვილო ადგილზე, ზესტაფონის თეატრალური ცხოვრების აღორძინებაში, თავდგომა სპეციალით და მისასალმელია, რომ როგორც საქართველოს თეატრალურ ოთოლოგთა ( ) ( ) ( )

„ისტორია სულ უფრო გვაფრენს დეტექტიურ რომან“ — წავიკითხე ამას წინათ ერთ ფრანგულ ჟურნალში. დიალოგებით ითავსრულდა „Литературная газета“ წერდა: „საბჭოთა კავშირში იგრძნობა დეტექტიურ ფეთვეკვალთან რომანების უქმარობა. ერთის წაკვალებიდან საკუთარი ეიფელ კერნები, ალეკსანდრე დიუმები, ჟულ ლონდონები და კონან-დოილები. ეკრანებ იტკვის, რომ ჩვენ ცხოვრებაში დეტექტივი არა გვაკვს. დეტექტიური ლიტერატურა ეკონომიურად ეკვლესან ... ... საბჭოთა ახალგაზრდობაზე, გამოუფშვებდა ადამიანებს დაძვერეებლობასა, მამაცობასა და ინიციატივას“...

ამ ორი დაკვირვების შედეგად რასახა ადეკ: თითქმის დეტექტიური მოთხრობისა მაკმან ბორკის სიკვდილის შვიდი ვერსიის შესახებ.

I

ვერსია № 1. ბორკი გარდაიცვალა 1936 წელს, ოფიციალური ცნობით ეს იყო ბუნებრივი სიკვდილი და პრიპაკანდისტული მიზნებით ეკვლიფური უკანასკნელი ეკრანლმწვანებამდე გაუქცა ხამგლეოვარო დღეებში და დასაფლავებთან. ხაკაკი ხაზგარგარეული ტუმრები, მათ შორის ადგრე ეიდი (საბჭოეთიო მარშის ტაკტსაბერ რომ დიაწეო სახელგანოქმენი „საბჭოთა კავშირიდან დაბრუნების“ წერა), იდგა ნოთელ ბოდიანზე პოლტაბიერის წეკრეს შორის, იდგა და ნოთელი არმოის ნაწილების პარადს; გამოსახოხეკრმა ხაარტალეფიო ზალამა ურუ ეკოდ გადაუარა მოსკო

ᲬᲧᲐᲠᲝᲡᲗᲕᲐᲚᲘ

(დასასრული)

ქართული ენა უგანმეორები ქმნილება, რომლის საიდუმლო ჯერ კიდევ არაა ცნობილი (ეგზეთხმენი არა „ფიდელიოტეტ“ საიდუმლის მიხან; ეს ჭბრილი ქართული ენა ლრმად არის განბილული; საკმარისია დაკვანბეული კვლევანი: ნიკო მარის, მიხეილ ნერეთელისა, აკაკი შანიძის, და სხვებისა). ქართული ენა საკრალურ ენათა ჯაუფს უკუთვნის: მასში მოიტეფილა, მოლად მითიური ხილვა სამყაროსი. თითქმის ყოველი ქართული ხატეცა მსოფლმხედველ რომელიმე სარკეელია: იქ ერთი მოვლენა მეორეს „ენიტეკვენს“. ქართული თქმა გარეგან მოყლეა, შინაგან კი ერეკელი: მოყლე რადგან თქმული. თავისთავად ალებელი, სრულმეტყველია. ერეკელი რადგან ნათქვამი, ყველფენებში გაზნებული, არეკმეულს ეხმაურება (ამის შესახებ სხვა დროს, თუ მოვიცალე). ქართული სინტაკსი ამის გამო, მიუხედავად მისი მარტივი „სხეობისა“, რიულია მეტად შინაგან. მე არ მეგულება არცერთი ქართველი მწერალი, არც წარსულში და არც ახლო ხანში, რომელს ნაწერში სინტაკსის მხრით აკაკეს თუ პირდაპირ მარეხი არა „ფორხილი“ მაინც არ სარნელეს — გაშინაკლისს აკ არც ამ სტრიქონების დამწერი წარმოდგენს, ქართული თქმის სხეულება ძნელია მეტად. ხშირად ქართული ნაწერი ჩემზე ისე მოქმედობს, თითქო მუეგი შემხებიდეს ტანსა, ხოლო რა საამოა, როცა დახვეწილი ქართული ენისმან, ლითონივით ჩამოსხმული და სრულყოფილი. „მატლის ღამეში“, ეიმეორებ, ქართული სიტყვა ისტატურად არის გამარეული. აი, რაგზიდენმე მაგალითი:

„ᲛᲝᲜᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲣᲜ ᲬᲧᲚᲘᲡᲨᲘᲜᲐᲜ ᲙᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ.

დიდხეებში მიჩრხიალებს დ�აბერები და ეარი ეარეკენ ეარეკენ. ეარეკენ მოგეს. მატლი სამ ხეებზეა გადაფენილი. ამბავი ლოდებში მეოცეს ბეტონებსავით ჩამოყალიბებულან ქვის ბატარა „ანლებში“. დიდხეებიდან ამოდგანენ მოსრესილ ოიტეულის ძალი, ლოდოვანი ბალიანი „ეუმეკ“. „ᲛᲐᲒᲔᲚᲘᲡ ᲡᲘᲪᲮᲚᲘᲡᲒᲐᲜᲘᲡ ᲨᲣᲛᲘᲐᲜᲘ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐ“. — „ᲑᲐᲢᲠᲘᲜᲘᲡᲔᲣᲚᲘ ᲐᲜᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲚᲘᲡ ᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“. — „ᲛᲝᲒᲠᲬᲚᲘᲗ ᲬᲠᲔᲚᲝᲒᲐᲜᲘᲡ ᲚᲘᲠᲘᲡᲗᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“. — „ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“. — „ᲛᲝᲜᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲣᲜ ᲬᲧᲚᲘᲡᲨᲘᲜᲐᲜ ᲙᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ“. — „ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“. — „ᲛᲝᲜᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲣᲜ ᲬᲧᲚᲘᲡᲨᲘᲜᲐᲜ ᲙᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ“. — „ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“.

„ᲛᲝᲒᲠᲬᲚᲘᲗ ᲬᲠᲔᲚᲝᲒᲐᲜᲘᲡ ᲚᲘᲠᲘᲡᲗᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“ — „ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“ — „ᲛᲝᲜᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲣᲜ ᲬᲧᲚᲘᲡᲨᲘᲜᲐᲜ ᲙᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ“.

ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“.

ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“.

ᲛᲝᲜᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲣᲜ ᲬᲧᲚᲘᲡᲨᲘᲜᲐᲜ ᲙᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ“.

ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“.

ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“.

ᲛᲝᲜᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲣᲜ ᲬᲧᲚᲘᲡᲨᲘᲜᲐᲜ ᲙᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ“.

„ᲛᲝᲒᲠᲬᲚᲘᲗ ᲬᲠᲔᲚᲝᲒᲐᲜᲘᲡ ᲚᲘᲠᲘᲡᲗᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“.

„ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ“.

„ᲛᲝᲜᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲣᲜ ᲬᲧᲚᲘᲡᲨᲘᲜᲐᲜ ᲙᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ“.

„ᲐᲮᲚᲘᲗ ᲛᲘᲒᲠᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲛᲘ